

De inspiratie van Raimon Panikkar (1): In vrede

Lezing

Jezus zei: "Waarmee kunnen we het koninkrijk van God vergelijken en door welke gelijkenis kunnen we het voorstellen?"

Het is als een zaadje van de mosterdplant, het kleinste van alle zaden op aarde wanneer het gezaaid wordt.

Maar als het na het zaaien opschiet, wordt het het grootste van alle planten en krijgt het grote takken, zodat de vogels van de hemel in zijn schaduw kunnen nestelen

Mc 4, 30-32

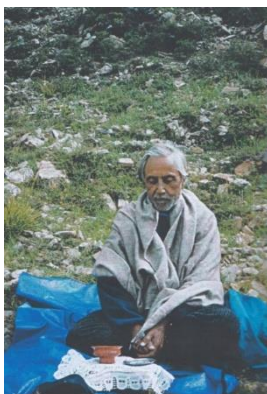
Overweging

Ik val met de deur in huis... in het "huis" van de theoloog Raimon Panikkar van wie Jessika, Karel en ik vermoeden dat hij ons in deze tijd kan inspireren.

Hij ontwikkelde een heel eigen spiritualiteit over de eenheid mens, God en kosmos. Hij kan ons helpen om die eenheid in onszelf te beleven.

Geboren in Barcelona in 1918 en gestorven in 2010 daar niet ver vandaan, sprak Raimon Panikkar twaalf talen, was doctor in de filosofie, theologie en natuurwetenschappen, hoogleraar aan verscheidene universiteiten en weelderige schrijver. Tevens Jezuïet en priester. Zoon van een Indiase hindoeïstische vader en een Catalaanse katholieke moeder, ook groot specialist van het boeddhisme, onderwees hij 6 maanden per jaar in de VS (Harvard, Santa Barbara) en leefde 6 maand per jaar in Indië in een klein tempeltje. Op pensioenleeftijd trok hij zich terug aan de voet van de Pyreneeën, in het Catalaanse Tavertet, aan het "einde van de wereld", maar tegelijk - zo vertellen de dorpelingen - kwam die hele wereld bij hem op bezoek. Hij is vooral bekend om zijn visie op het gesprek tussen godsdiensten (inter- en intrareligieuze dialoog), en dus ook op elke vorm van dialoog.

Ik heb hem eens mogen ontmoeten op een studieweekend in de jaren '90, en mij viel het op hoe intens hij aanwezig was in woord en daad, in het gesprek, in de liturgische viering...

Eucharistieviering op pelgrimstocht in Tibet

"Het leven is een zoektocht, zegt hij, het avontuur is iets radicaals nieuw, de schepping gebeurt elke dag, het is iets nieuw en onvoorspelbaar."

Hij is een theoloog voor onze tijd, vooral omdat hij gevoelig is voor onze angsten en twijfels rond de toekomst van onze planeet, van onszelf en van onze kinderen.

Hij ziet de ongerustheid in ieder van ons aanwezig.

Deze ongerustheid, zo zegt hij, is vindingrijk, creatief, in de mate dat ze ons bewust maakt van de grote verantwoordelijkheid die we dragen. Ze maakt ons bewust van het feit dat vertrouwen in God vandaag de uitdaging inhoudt om vertrouwen te hebben in onszelf, persoonlijk en gezamenlijk. Een beperkte groep mensen kan grootse dingen verwezenlijken.

Panikkar pleit dus voor een andere, minder gangbare visie

Hij maakt een onderscheid tussen denken en contempleren.

Het *denken* brengt tot verstaanbaarheid. Je denkt iets en uiteindelijk laat het je toe iets te begrijpen. Als ik denk dat zoveel mensen honger lijden, vind ik er redenen voor en oorzaken, en ik kan uitleggen waarom dit alles gebeurt. Analyse is noodzakelijk en onmisbaar, maar niet voldoende, ze kan in cijfers en statistieken en budgetteringen blijven steken.

Maar als ik hetzelfde *contempleer*, dat is: het vanuit het hart beschouw, kan ik de situatie niet onveranderd laten. Ik zal iets moeten doen. Ik zal mijn handen moeten vuil maken, met de risico's erbij. De echte *contemplatie* brengt je tot actie. *Contemplatie is een gevaarlijke activiteit.*

Hoor je niet de echo van **STRIJD EN INKEER? STRIJD EN CONTEMPLATIE?**

Een mooie Chinese legende vertelt over een dorp waar men tevergeefs op regen wachtte. De dorpingen vragen aan een grote Wijze dat hij zou bidden om regen te laten vallen. De wijze vraagt om in een hut te schuilen en dat men hem daar alleen laat. Hij verblijft er meerdere dagen en na een week regent het overvloedig. De dorpingen vragen hem dan: "Wat hebt u gedaan? "

"Als ik bij u ben aangekomen, heb ik ondervonden dat er zoveel conflicten onder jullie waren, met diverse gevoelens van jaloezie en bitterheid in het hart, dat ik heb gedacht: het is onmogelijk dat de kosmos hen toelacht zolang ze die staat van vijandigheid aanhouden. Ik heb jullie dan om een plek gevraagd waar ik vrede met mezelf kon sluiten, in harmonie met jullie en met het universum. Van zodra deze vrede en deze harmonie werden hersteld, is het beginnen regenen..."

We zouden misschien anders kunnen spreken over onze planeet en onze bedreigde toekomst.

Niet uit colère, veroordeling, angst, wraak ten aanzien van zoveel onverschillige en machtige beleidvoerders. Eerder vanuit onze kosmische oorsprong, eerder vanuit liefde voor ons eigen lichaam. Zijn we niet uit het stof der sterren geschapen? En als we niet genoeg geloof hebben in onszelf, niet genoeg passie voor de toekomst die voor ons ligt, hoe zouden we dan geloof hebben in het universum en/of in God?

Want de oerervaring van leven ligt eerst bij onszelf...

Panikkar vult dat in met een vreselijk barbaars klinkend woord: kosmotheandrisme. Kosmos voor wereld, theos is het Grieks woord voor God, andros is Grieks voor mens, ziel én

lichaam. We zijn levende wezens in één vloeiende beweging verbonden met God, mens en kosmos. Dat zijn wij...

Eenheid van geest, ziel en lichaam om het leven te eren, daar vooral waar het leven tekortschiet. Hier vind je de zin van het leven en van elke relatie, een Drie-éénheid als rots van vertrouwen.

En dat mosterdzaadje? Waar blijft het?

De parabel van het mosterdzaadje is een van mijn geliefde evangelische teksten... landelijk, romantisch, idyllisch, bijna sprookjesachtig... Wie droomt er niet van een volkje zangvogels in zijn tuin?

Maar hoed je voor zoveel simpele naïviteit!

Zoals in de Chinese legende trekt het wijze mosterdzaadje zich diep terug in de aarde, vindt een plek om stil tot vrede te komen en vrucht voort te brengen... Diep verscholen, heel alleen in de schoot van de *aarde*... één en in harmonie met *water*, *lucht* en *vuur* van de zon, **in vrede** met de vier elementen. Vol kosmisch vertrouwen in zijn eigen toekomst, al weet het (nog) niet dat het een schuilplaats zal worden voor ontelbare vogels, vreemde vogels meegerekend. *Zaad zijn is gevaarlijk*...

Wagen we het samen naar het onbekende?

Ons doen zal prodigieus zijn, buitengewoon, verbazend... belooft Raimon Panikkar.

Peut-être... Kan zijn... Kome wat komt!

(oefening met klankschaal: met de klank de stilte in...)

Monique de Buck

De Lier, 20 oktober 2019

Inspiratie uit:

Raimon Panikkar :

- *Eloge du simple, Le moine comme archétype universel*, 1993, Albin Michel
- *Entre Dieu et le cosmos, Entretiens avec Gwendoline Jarczyk*, 1998, Albin Michel
- *L'expérience de Dieu*, 2002, Albin Michel
- *La plénitude de l'homme*, 2007, Actes Sud

Raimon Panikkar et Milena Carrara, Pèlerinage au Kailash, Retour à la Source, 2011, Cerf